



EUROPA-KOMMISSIONEN
GENERALDIREKTORATET FOR REGIONALPOLITIK
Tematisk udvikling, virkninger, evaluering og innovationsinitiativer
Evaluering og additionalitet

Den nye programmeringsperiode 2007-2013

Metodologiske arbejdsdokumenter

ARBEJDSDOKUMENT 4

**Retningslinjer for den metode, der skal anvendes til cost-
benefit-analyser**

08/2006

Indholdsfortegnelse

1. ANVENDELSESOMRÅDE	3
2. GENERELLE PRINCIPPER FOR COST-BENEFIT-ANALYSER.....	3
2.1 Cost-benefit-analyser og store projekter	4
2.2 Elementer, der bør indgå i cost-benefit-analysen.....	5
2.2.1 Fastsættelse af mål, projektindkredsning og resultater af gennemførlighedsundersøgelser	5
2.2.2 Finansiell analyse.....	6
2.2.3 Økonomisk analyse.....	8
2.2.4 Følsomheds- og risikoanalyse.....	11
3. FASTSÆTTELSE AF EU-STØTTEN	11
3.1 Lovgivningsmæssige rammer.....	11
3.2 Anvendelsesområde.....	12
3.3 Rationalet bag finansieringskløftmetoden.....	12
4. SÆRLIGE SPØRGSMÅL.....	13
4.1 Normalt forventet rentabilitet.....	13
4.2 Princippet om at forureneren betaler	14
4.3 Rimelighedsbetragtninger (prismæssig overkommelighed).....	15
4.4 Offentligt-privat partnerskab (OPP).....	16
5. AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER	16
6. GLOSSAR.....	18
7. HENVISNINGER.....	19
BILAG I: OFFENTLIGT-PRIVAT PARTNERSKAB (OPP).....	20
BILAG II: RIMELIGHEDSBETRAGTNINGER (PRISMÆSSIG OVERKOMMELIGHED).....	21
BILAG III: FASTSÆTTELSE AF EU-STØTTEN: ET NUMERISK EKSEMPEL	22

1. ANVENDELSESOMRÅDE

Formålet med dette dokument er at præsentere et sæt arbejdsregler, der vil føre til større sammenhæng og grundighed i kommende cost-benefit-analyser (CBA) i ansøgningerne om støtte fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og Samhørighedsfonden og dermed til mere velbegrundet beslutningstagning.

Det er beregnet til at blive brugt af forvaltningsmyndigheder, der får gennemført eller selv gennemfører cost-benefit-analyser. Det er dog ikke ment som en vejledning eller manual i gennemførelse af cost-benefit-analyser¹.

Arbejdsdokumentet præciserer en række generelle principper for CBA i forbindelse med store projekter og processen med at fastsætte EU-støtte til alle projekter. Det bygger på de erfaringer, man har høstet i forbindelse med projektvurdering i de foregående programmeringsperioder, og inddrager de nye lovgivningsmæssige rammer for perioden 2007-2013.

Ifølge artikel 40, litra e), i forordning (EF) nr. 1083/2006 **skal** store projekter, der forelægges Kommissionen for at opnå økonomisk støtte fra strukturfondene og Samhørighedsfonden (herefter benævnt "fondene"), **ledsages af en cost-benefit-analyse**. Kommissionen fastlægger vejledende retningslinjer for den metode, der skal anvendes til at udføre cost-benefit-analysen.

For så vidt angår intægtsskabende projekter, har Kommissionen foreslået at forenkle og revidere metoden (den såkaldte "finansieringskløftmetode") til fastsættelse af støttesatsen fra fondene til indtægtsskabende projekter. Dette sker som reaktion på kritik fra Den Europæiske Revisionsret vedrørende inkonsekvens. Der er endvidere knyttet standardansøgningsskemaer vedrørende infrastruktur og erhvervsinvesteringer til Kommissionens gennemførelsesforordning 1828/2006.

For at sikre konsekvens inden for den enkelte medlemsstat foreslås det, at alle medlemsstater udarbejder deres egne vejledende rammebestemmelser, hvori der tages hensyn til særlige fremgangsmåder i institutionerne, navnlig inden for transport- og miljøsektoren.

I første del af arbejdsdokumentet henvises til de generelle principper for cost-benefit-analyser, og det skitseres, hvilke elementer der skal indgå i de projektansøgninger, der indsendes til Kommissionens tjenestegrene til godkendelse. Anden del af dokumentet er en vejledning i at fastsætte, på hvilket grundlag EU-støtten vil blive ydet. Tredje del omhandler særlige spørgsmål vedrørende den rentabilitet, man normalt ville forvente, forureneren betaler-princippet, prismæssig overkommelighed og privatoffentlige partnerskaber.

2. GENERELLE PRINCIPPER FOR COST-BENEFIT-ANALYSER

Der er to grunde til at kræve indsendelse af en CBA i forbindelse med store projekter. For det første skal det godtgøres, at projektet er attraktivt ud fra et økonomisk synspunkt

¹ I 2002 ajourførte GD REGIO "Guide to cost-benefit analysis of investment projects" for EFRU, ISPA og Samhørighedsfonden. Den er tilgængelig på Info regio.

og bidrager til at nå målene med EU's regionalpolitik. Dernæst bør det dokumenteres, at der er behov for bidrag fra fondene for at gøre projektet økonomisk bæredygtigt. På dette grundlag bør et passende støtteniveau fastsættes.

CBA er et vigtigt redskab til at beregne de økonomiske gevinster ved projekterne. Principielt bør alle virkninger vurderes: finansielle, økonomiske, sociale, miljømæssige m.fl. Formålet med CBA er at fastlægge og sætte beløb på (dvs. angive en pengeværdi af) alle mulige virkninger med henblik på at afgrænse projektets omkostninger og gevinster; dernæst aggregeres resultaterne (nettogevinsterne), og der tages stilling til, om projektet er attraktivt og værd at gennemføre. Omkostninger og gevinster bør evalueres inkrementelt ved at sammenligne projektscenariet med et alternativt scenarie uden projektet.

Virkningen skal vurderes i forhold til fastsatte mål. Ved at vurdere et projekt i forhold til mikroøkonomiske indikatorer kan CBA medvirke til at fastslå, om det er i overensstemmelse med og relevant for makroøkonomiske mål. I regionalpolitisk sammenhæng anvendes CBA til at vurdere, om et givet investeringsprojekt er relevant for EU's regionalpolitiske mål.

Det analyseniveau, der anvendes i CBA, skal fastsættes under hensyntagen til det samfund, som projektet har en relevant indvirkning på. Omkostninger og gevinster kan opstå på forskellige geografiske niveauer, så der må tages beslutning om, hvilke omkostninger og gevinster der skal tages i betragtning. Dette afhænger typisk af størrelsen og omfanget af projektet. Indvirkninger kommunalt, regionalt, nationalt og på EU-plan kan tages i betragtning.

Når analytikere beregner et projekts mulige indvirkninger, er der altid en vis usikkerhedsmargen. Dette må nøje tages i betragtning og inddrages i CBA'en. En risikovurdering udgør en væsentlig del af en omfattende analyse, da den sætter projektlederen i stand til bedre at forstå, hvordan de beregnede virkninger kan ændre sig, hvis visse nøglevariabler for projektet viser sig at være anderledes end forventet. En grundig risikoanalyse udgør grundlaget for en sund risikostyringsstrategi, der igen har indvirkning på projektudformningen.

2.1 Cost-benefit-analyser og store projekter

Medlemsstaterne (eller forvaltningsmyndighederne) skal sende Kommissionen en CBA i forbindelse med store projekter, jf. artikel 40, litra e), i forordning 1083/2006. Der er to hovedårsager til, at CBA er påkrævet i forbindelse med store projekter:

1) at vurdere, om projektet *er værd* at samfinansiere

Bidrager projektet til målene med EU's regionalpolitik? Fremmer det vækst og øger beskæftigelsen? For at undersøge dette må man foretage en økonomisk analyse og se på virkningerne på økonomiske indikatorer beregnet ved CBA'en. En simpel regel er: hvis et projekts nettonutidsværdi (ENPV) er positiv, er samfundet (regionen/landet) bedre stillet med projektet, fordi gevinsterne er større end omkostningerne. Derfor bør projektet modtage støtte fra fondene og i givet fald samfinansieres (se nedenfor).

2) at vurdere, om projektet *har behov for* at blive samfinansieret

At et projekt bidrager positivt til EU's regionalpolitiske mål betyder ikke nødvendigvis, at fondene skal bidrage til at samfinansiere det. Et projekt kan ud over at være attraktivt ud fra et økonomisk synspunkt også være økonomisk rentabelt og bør i så fald ikke samfinansieres af fondene. Det kræver en økonomisk analyse at undersøge, om et projekt har behov for samfinansiering: hvis den økonomiske nettonutidsværdi af investeringen uden bidrag fra fondene (FNPV/C) er negativ, kan projektet samfinansieres; EU-støtten bør ikke overstige et beløb, som gør, at projektet balancerer, så der ikke finder nogen overfinansiering sted.

Medlemsstaterne skal først og fremmest forelægge Kommissionens tjenestegrene en CBA i forbindelse med store projekter for at godtgøre, at projektet set i lyset af EU's regionalpolitiske mål både er attraktivt ud fra et økonomisk synspunkt ($ENPV > 0$) og har behov for bidrag fra fondene for at blive økonomisk gennemførligt ($FNPV > 0$).

2.2 Elementer, der bør indgå i cost-benefit-analysen

Europa-Kommissionens vejledning (Guide to cost-benefit analysis of investment projects) bør betragtes som hovedreference, og heri får læseren en grundig behandling af emnet. Formålet med dette afsnit er at give et kort overblik over de hovedelementer, der skal indgå i de CBA-rapporter, som sendes til Kommissionen.

2.2.1 Fastsættelse af mål, projektindkredsning og resultater af gennemførlighedsundersøgelser

Når der opstår et behov, og det indkredses, skal målene med indsatsen for at opfylde behovet først fastlægges. Derefter betragtes og vurderes forskellige muligheder for at finde frem til, hvilken løsning der bedst bidrager til at opfylde målene. Et projekt kan defineres som en operation, som omfatter en række arbejder, aktiviteter eller tjenesteydelser, der i sig selv tager sigte på udførelse af en uopdelelig opgave af præcis økonomisk eller teknisk art, som har tydeligt fastlagte mål. Projektet skal dernæst klart afgrænses som en *selvstændig analyseenhed*. Dette medfører, at en række underprojekter i visse tilfælde bør betragtes som ét stort projekt i forbindelse med CBA'en, især når en given konstruktionsfase, som der ansøges om bistand fra fondene til, ikke kan betragtes som værende operationel i sig selv. Netværkseffekter kan om nødvendigt inddrages i analysen.

Der bør tilvejebringes dokumentation for, at det valgte projekt er den bedste af de gennemgåede muligheder. Oplysningerne bør typisk findes blandt resultaterne af de feasibility-undersøgelser, som skal indsendes til Kommissionen, jf. artikel 40, litra c).

Det skal også i forbindelse med EU's regionalpolitik godtgøres, at projektet er på linje med målene for det operationelle program/den prioriterede opgave.

Et projekt defineres som et "**stort projekt**", når de *samlede omkostninger* overstiger (jf. artikel 39):

- 25 mio. EUR, for så vidt angår miljøprojekter
- 50 mio. EUR, for så vidt angår andre projekter.

2.2.2 Finansiell analyse

Hovedformålet med den finansielle analyse er at beregne projektets finansielle præstationsindikatorer. Dette sker normalt ud fra infrastrukturejerens synspunkt. Når ejeren og operatøren ikke er den samme enhed, bør man overveje en konsolideret finansiell analyse. Den metode, der bør anvendes, er discounted cash flow-analysen (DCF-analysen). Der er to hovedtræk ved DCF-metoden:

1. Det er kun *pengestrømme*, der tages i betragtning, dvs. hvilket pengebeløb der betales eller modtages i forbindelse med projektet. Derfor må f.eks. ikke-kontante regnskabsposter som **afskrivning og hensættelser til uforudsete udgifter ikke indgå i DCF-analysen**. Hvis det foreslåede projekt understøttes af en detaljeret risikoanalyse, kan hensættelser imidlertid godt være omfattet af de *støtteberettigede omkostninger*, forudsat at de ikke overstiger 10 % af de samlede investeringsomkostninger uden hensættelser. Hensættelser bør dog aldrig være omfattet af de omkostninger, der tages i betragtning ved fastsættelsen af finansieringskløften, da de ikke udgør pengestrømme.

Pengestrømme skal tages i betragtning i det år, hvor de forekommer, og i en given **referenceperiode** (jf. nedenstående skema). Når projektets faktiske økonomiske levetid er længere end den betragtede referenceperiode, bør en **restværdi** også tages i betragtning. Denne bør ideelt set beregnes som nutidsværdien af forventede nettopengestrømme i de år af projektets levetid, der ligger ud over referenceperioden.

REFERENCEPERIODEN

Referenceperioden er det antal år, som der er lavet prognoser for i cost-benefit-analysen. Prognoserne for projektets forventede udvikling bør udarbejdes for en periode, der svarer til dets økonomiske levetid, og som er lang nok til at omfatte dets formodede virkninger på længere sigt. Levetiden varierer alt afhængig af investeringens art. Nedenfor følger referencetidshorizonten opdelt efter sektor baseret på internationalt accepteret praksis og anbefalet af Kommissionen:

Sektor	Referencetidshorizont	Sektor	Referencetidshorizont
Energi	15-25	Veje	25-30
Vand og miljø	30	Industri	10
Jernbaner	30	Andre tjenesteydelser	15
Havne og lufthavne	25		

2. Når man aggregerer (dvs. lægger til eller trækker fra) pengestrømmene for de forskellige år, skal man tage hensyn til pengenes tidsværdi. Derfor skal kommende pengestrømme tilbagediskonteres til nutidsværdi ved hjælp af en diskonteringsfaktor, der er aftagende i tid, og hvis størrelse bestemmes af valget af diskonteringsfaktor i DCF-analysen (jf. nedenstående skema).

Som nævnt ovenfor gennemføres CBA ved anvendelse af den **inkrementelle metode**: projektet evalueres på grundlag af forskellene i omkostninger og gevinster mellem scenariet med projektet og et alternativt scenarie uden projektet. Når projektet falder ind

under en allerede eksisterende indtægtsgivende infrastruktur, kan anvendelsen af den inkrementelle metode imidlertid vise sig at være vanskelig eller umulig at anvende. I så fald foreslår Kommissionen, at man i den finansielle analyse anvender **metoden for resterende tidligere omkostninger**:

- scenariet uden projektet er scenariet uden infrastruktur
- scenariet med projektet tager på den ene side i betragtning, hvor store investeringsomkostningerne er ikke blot for det nye infrastrukturelement, men også for den allerede eksisterende infrastruktur beregnet ud fra sin *nuværende restværdi*, og på den anden side hele den indtægt, der genereres ved al infrastrukturen efter projektet. Driftsomkostninger og indtægter for hele infrastrukturen skal indgå i et scenarie med effektiv drift.

Den nuværende restværdi af den eksisterende infrastruktur kan i givet fald beregnes som nutidsværdien af betalinger af afdrag og renter på udestående lån.

Den finansielle analyse som led i et stort projekts CBA, der skal sendes til Kommissionen, bør navnlig sigte imod at:

- vurdere **investeringens finansielle rentabilitet** og egenkapitalen (den nationale kapital)
- fastlægge et passende (maksimums)**bidrag fra fondene**
- checke projektets **finansielle bæredygtighed**.

Investeringens finansielle rentabilitet kan vurderes ved at beregne investeringens finansielle nettonutidsværdi og finansielle rentabilitetssats (FNPV/C og FRR/C). Disse indikatorer viser nettoindtægternes mulighed for at dække investeringsomkostningerne, uanset hvordan de finansieres. Hvis et projekt skal kunne modtage støtte fra fondene, bør FNPV/C være negativ, og FRR/C bør derfor være lavere end den diskonteringsats, der anvendes i analysen².

Når den finansielle rentabilitet af *egenkapitalen (den nationale kapital)* (FNPV/K, FRR/K) beregnes, indgår de finansielle ressourcer - uden EU-støtte - der er investeret i projektet, som udgående pengestrømme i stedet for investeringsomkostninger. Kapitalbidrag bør tages i betragtning på det tidspunkt, hvor de faktisk ydes til projektet eller tilbagebetales (i tilfælde af lån).

DISKONTERINGSSATSEN

Den diskonteringsats, der skal anvendes i den finansielle analyse, bør afspejle *de alternative kapitalomkostninger* for investoren. Disse kan betragtes som det afkast, investoren går glip af i forbindelse med det bedste alternative projekt.

Kommissionen anbefaler, at der anvendes en finansiell diskonteringsats på 5 % i faste priser som vejledende benchmark for offentlige investeringsprojekter, der samfinansieres af fondene. Nedjusteringen i forhold til programmeringsperioden 2000-2006 afspejler ændrede makroøkonomiske forhold i EU.

En anden sats end det vejledende benchmark på 5 % kan dog begrundes i:

² Dette gælder dog ikke for erhvervsinvesteringer, der er underlagt statsstøttere reglerne.

- medlemsstatens særlige makroøkonomiske vilkår
- investorens art: diskonteringsraten kan f.eks. være højere for OPP-projekter, hvor inddragelse af private midler kan øge de alternative kapitalomkostninger.
- den berørte sektor (f.eks. transport, miljø, energi m.fl.).

De faktiske (vejede gennemsnitlige) kapitalomkostninger for et givet projekt bør betragtes som en nedre grænse.

Det er meget vigtigt, at der sikres sammenhæng mellem de diskonteringsratser, som anvendes i forbindelse med lignende projekter i samme region/land. Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til selv at fastsætte deres benchmark for diskonteringsraten i deres vejledninger, som derefter bør anvendes konsekvent.

Det bør bemærkes, at når diskonteringsraten udtrykkes i *faste priser*, bør analysen ligeledes foretages i *faste priser*. Ændringer i de relative priser må i givet fald tages i betragtning. Hvis der i stedet anvendes *løbende priser*, skal der også anvendes en *nominel* diskonteringsrate.

Fastsættelsen af EU-støtten sker i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 55. Indtægterne i forbindelse med projektet skal tages i betragtning, så fondens bidrag afpasses efter projektets pengestrøm, og der ikke finder nogen overfinansiering sted. Fastsættelsen af EU-støtten og den underliggende "finansieringskløft"-metode behandles i afsnit 3.

Projektets **finansielle bæredygtighed** bør vurderes ved at checke, at de kumulerede (udiskonterede) nettopengestrømme er positive i hele den betragtede referenceperiode. De nettopengestrømme, der skal tages i betragtning i den forbindelse, bør omfatte investeringsomkostninger, alle finansielle ressourcer (fra landene og EU) og nettoindtægter. Restværdien tages ikke i betragtning her, medmindre aktivet faktisk afvikles i det sidste år, analysen omfatter.

2.2.3 Økonomisk analyse

Rationalet bag den økonomiske evaluering er, at projektets input bør vurderes ud fra de alternative omkostninger, og dets output ud fra forbrugernes villighed til at betale. Det bør bemærkes, at de alternative omkostninger ikke nødvendigvis svarer til den observerede finansielle omkostning; ligeledes kan betalingsvillighed ikke altid aflæses i markedspriserne, der kan være fordrejede eller ikke-eksisterende. Økonomisk analyse gennemføres ud fra et samfundssynspunkt.

Den finansielle analyses pengestrømme bruges som udgangspunkt for den økonomiske analyse. Når man skal fastsætte de økonomiske præstationsindikatorer, bør der ske visse tilpasninger.

- **Skatte- og afgiftsmæssige korrektioner:** indirekte skatter og afgifter (f.eks. moms), støtte og rene overførselsindkomster (f.eks. sociale sikringsydelse) skal fratrækkes. Priserne skal imidlertid være inkl. direkte skatter og afgifter. Hvis særlige indirekte skatter/subsidier har til formål at korrigere for eksterne omkostninger, skal disse også være omfattet.

- **Korrektioner for eksterne omkostninger:** der kan ske en vis indvirkning fra projektet på andre økonomiske agenter uden kompensation. Disse indvirkninger kan enten være negative (en ny vej, der øger forureningen) eller positive (en ny jernbane, der mindsker trafikpropper på en alternativ vejforbindelse). Da eksterne omkostninger pr. definition opstår uden monetær kompensation, er disse ikke omfattet af den finansielle analyse og bør beregnes og vurderes³.
- **Fra markedspriser til bogførte priser (skyggepriser):** ud over skattemæssige fordrejninger og eksterne omkostninger er der andre faktorer, som kan bevirke, at priserne bevæger sig væk fra en konkurrencemarkedsligevægt/faktisk ligevægt: monopolordninger, handelshindringer, arbejdsmarkedsbestemmelser, mangelfuld information osv. I alle disse tilfælde er observerede markedspriser (dvs. finansielle priser) misvisende; der skal bruges bogførte priser (skyggepriser) i stedet, der afspejler alternative omkostninger ved input og forbrugernes villighed til at betale for output. Bogførte priser beregnes ved at anvende *omregningsfaktorer* på de finansielle priser.

SKYGGELØN

Forstyrrelser på arbejdsmarkedet (mindsteløn, arbejdsløshedsunderstøttelse osv.) fører typisk til en finansiell løn, der er højere end arbejdskraftens alternative omkostninger. Derfor bør en passende **skyggeløn** indgå. Den kan beregnes som et vægtet gennemsnit af:

- *Skyggelønnen for konkurrencedygtige arbejdsmarkeder:* for faglærte arbejdere og "fordrevne" ufaglærte arbejdere (dvs. ufaglærte arbejdere, der tidligere var beskæftiget med en lignende aktivitet). Den kan antages at være lig den finansielle løn.
- *Skyggelønnen for arbejdsmarkeder med ufrivillig arbejdsløshed:* for ufaglærte arbejdere, der var arbejdsløse, før de blev tilknyttet projektet. Den kan antages at svare til den gennemsnitlige pengeværdi af fritid med fradrag af arbejdsløshedsunderstøttelse.
- *Skyggelønnen for arbejdsmarkeder med uformelle aktiviteter:* for ufaglærte arbejdere, der var beskæftiget med uformelle aktiviteter, før de blev tilknyttet projektet. Den bør afspejle værdien af mistet output.

Vægtene i det vægtede gennemsnit bør afspejle den sandsynlige andel af arbejdskraft fra hver kategori. Derefter bør socialsikringsydelse trækkes fra.

Hvis der ikke er detaljeret statistisk information til rådighed om det lokale arbejdsmarked, foreslås det at anvende den regionale arbejdsløshedsprocent som udgangspunkt for fastsættelse af skyggelønnen. F.eks. kan følgende simple formel bruges i tilfælde af høj ufrivillig arbejdsløshed:

$$SW = FW*(1-u)*(1-t)$$

hvor SW er skyggeløn (shadow wage)

³ Til beregning af miljømæssige eksterne omkostninger kan anvendes forskellige metoder (f.eks. den hedoniske pris, rejseomkostninger, "contingent valuation" (vurdering baseret på betalingsviljeundersøgelse) osv. Der findes en nyttig reference, for så vidt angår miljømæssig CBA, i Pearce et al. (2005).

FW er den finansielle markedsløn (financial (market) wage)
 u er den regionale arbejdsløshedsprocent (regional unemployment rate)
 t er socialsikringsydelsesprocenten og relevante skatter og afgifter (taxes)

Når strømmen af økonomiske omkostninger og gevinster er beregnet, anvendes DCF-standardmetoden, men der bør bruges en **social diskonteringsats**.

På grundlag af langsigtet økonomisk vækst og rene tidspræferencesatser foreslår Kommissionen følgende **vejledende benchmarks for den sociale diskonteringsats: 5,5 % for samhørighedslandene og 3,5 % for de øvrige**. Medlemsstaterne kan have et ønske om at godtgøre andre satser, der afspejler særlige socioøkonomiske forhold. F.eks. nedsatte Commissariat Général du Plan, Frankrig, for nylig sin sats til 4 %, mens det britiske finansministerium konsekvent anvender en social diskonteringsats for investeringer i den offentlige sektor på 3,5 %. Når først der er fastsat en social diskonteringsats som benchmark, skal den anvendes konsekvent på alle projekter.

Følgende økonomiske præstationsindikatorer kan fastsættes for projektet:

- økonomisk nettonutidsværdi (ENPV): bør være større end nul, hvis projektet skal være attraktivt ud fra et økonomisk synspunkt
- økonomisk rentabilitetssats (ERR): bør være større end den sociale diskonteringsats
- benefit/cost-forhold (B/C): bør være større end en.

Den økonomiske rentabilitetssats og benefit/cost-forholdet giver en række interessante oplysninger, fordi disse indikatorer er uafhængige af projektets størrelse. Disse indikatorer kan imidlertid have en række datamatiske ulemper⁴. ENPV er mere pålidelig og bør anvendes som hovedreferenceindikator i forbindelse med projektvurdering.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at fastsætte benchmarks i deres vejledninger, for så vidt angår de omregningsfaktorer og den sociale diskonteringsats, der skal anvendes i den økonomiske analyse. Disse referencer skal anvendes konsekvent i projekterne. Man bør være særlig opmærksom på fastsættelsen af skyggelønnen: ideelt set kunne man anvende forskellige omregningsfaktorer for forskellige regioner og sektorer til at afspejle mulige variationer på det givne arbejdsmarked (f.eks. forskellige arbejdsløshedsprocenter).

Man kan ikke altid sætte tal på og vurdere alle socioøkonomiske virkninger. Ud over beregning af præstationsindikatorer bør man derfor tage omkostninger og gevinster i betragtning, der ikke kan gøres op i penge, navnlig på følgende områder: nettovirkningen på beskæftigelsen, miljøbeskyttelsen, social lighed og lige muligheder.

⁴ Alt afhængig af pengestrømsprofilen kan der i visse særlige tilfælde være flere interne rentabilitetssatser, eller den kan være ikke-fastsat. For så vidt angår B/C-forholdet, kan værdien f.eks. afhænge af, om en given post betragtes som en gevinst eller en omkostningsbesparelse.

2.2.4 Følsomheds- og risikoanalyse

CBA'en bør omfatte en "risikovurdering", jf. artikel 40, litra e). Som nævnt ovenfor er dette påkrævet for at tage højde for den usikkerhed, der altid er til stede i investeringsprojekter. Der bør iværksættes to slags analyser:

1. **En følsomhedsanalyse:** den har til formål at fastslå projektets *kritiske variabler*. Dette gøres ved at lade projektets variabler variere med en bestemt procentvis ændring og observere de deraf følgende variationer i både finansielle og økonomiske præstationsindikatorer. Variablerne bør ændres en ad gangen, mens de øvrige parametre holdes konstante. Ifølge vejledningen skal de variabler betragtes som "kritiske", for hvilke en variation på 1 % (positiv eller negativ) afstedkommer en tilsvarende variation på 5 % i nettonutidsværdiens grundværdi. Der kan imidlertid anvendes forskellige kriterier.

Vilkårligt valgte procentvise ændringer er ikke nødvendigvis i overensstemmelse med variablenes potentielle variation. Beregningen af *omlægningsværdierne* kan afsløre interessante oplysninger ved at angive, hvilken procentvis ændring i variablerne der ville gøre nettonutidsværdien (den økonomiske eller finansielle) lig med nul.

2. **En risikoanalyse:** at vurdere virkningen af en given procentvis ændring i en variabel på projektets præstationsindikatorer siger intet om, med hvilken sandsynlighed denne ændring vil forekomme. Det tager en risikoanalyse højde for. Ved at foretage en passende sandsynlighedsfordeling, for så vidt angår de kritiske variabler, kan man beregne sandsynlighedsfordelingen for de finansielle og økonomiske præstationsindikatorer. Det giver analytikeren mulighed for at frembringe interessante statistikker om projektets præstationsindikatorer: forventede værdier, standardafvigelse, variationskoefficient osv.

Det bør bemærkes, at mens det altid er muligt at gennemføre en følsomhedsanalyse, gør det samme sig ikke gældende for risikoanalysen. I visse tilfælde (f.eks. manglende historiske data om lignende projekter) kan det vise sig at være temmelig vanskeligt at nå frem til fornuftige antagelser vedrørende de kritiske variabelers sandsynlighedsfordeling. I så fald bør der i det mindste gennemføres en kvalitativ risikovurdering til støtte for resultaterne af følsomhedsanalysen.

3. FASTSÆTTELSE AF EU-STØTTEN

3.1 Lovgivningsmæssige rammer

Finansieringskløftmetoden fastholdes som grundlag for beregningen af EU-støtte i indtægtskabende projekter, jf. artikel 55, stk. 2, hvoraf det fremgår, at de *støtteberettigede udgifter* ikke må overstige investeringsudgiften i løbende priser minus nettoindtægterne af investeringen i løbende priser i en given referenceperiode for den pågældende investeringskategori.

I forhold til perioden 2000-2006 er det de støtteberettigede udgifter og ikke medfinansieringssatsen, der afpasses, så bidraget fra fondene står i rimeligt forhold til den indtægt, projektet skaber.

Det bør bemærkes, at artikel 55 finder anvendelse på alle projekter og ikke kun på store projekter. Det fremgår imidlertid af artikel 55, stk. 5, at "medlemsstaterne kan vedtage procedurer, som står i rimeligt forhold til de pågældende beløb til overvågning af de indtægter, der er skabt gennem operationer med samlede udgifter på under 200 000 EUR".

3.2 Anvendelsesområde

Artikel 55 finder anvendelse på investeringsoperationer, der skaber nettoindtægter gennem afgifter, *der betales direkte af brugerne*. Den finder ikke anvendelse i følgende tilfælde:

- projekter, der ikke er indtægtsskabende (f.eks. veje uden afgifter)
- projekter, hvis indtægter ikke fuldt ud dækker driftsudgifterne (f.eks. visse jernbaner)
- projekter, der er underkastet reglerne om statsstøtte, jf. artikel 55, stk. 6.

Som en generel regel for alle projekter, for hvilke der kan gennemføres en CBA, bør det være muligt at beregne eventuelle forventede indtægter, jf. artikel 55, stk. 2. Hvis beregningen af kommende indtægter viser sig at være vanskelig, skal man være særlig opmærksom på følsomheds- og risikoanalysen.

3.3 Rationalet bag finansieringskløftmetoden

Fastsættelsen af niveauet for fællesskabsstøtten bygger på projektets "finansieringskløftsats", dvs. den andel af den diskonterede værdi af den oprindelige investering, der ikke dækkes af projektets diskonterede nettoindtægt.

Ved at afgrænse de støtteberettigede udgifter i henhold til artikel 55, stk. 2, sikrer man sig, at der er tilstrækkelige finansielle ressourcer til at gennemføre projektet, og man undgår, at støttemodtageren får en urimelig fordel, eller med andre ord overfinansiering af projektet.

I nedenstående boks vises det trin for trin, hvorledes man fastsætter EU-støtten i henhold til artikel 55.

FASTSÆTTELSE AF EU-STØTTEN PROGRAMMERINGSPERIODEN 2007-2013

Trin 1. Find finansieringskløftsatsen (R):

$$R = \text{Max EE/DIC}$$

hvor

Max EE er de *maksimalt støtteberettigede udgifter (maximum eligible expenditure)* = DIC-DNR (jf. artikel 55, stk. 2)

DIC er den *diskonterede investeringsudgift (discounted investment cost)*

DNR er den *diskonterede nettoindtægt (discounted net revenue)* = diskonterede indtægter – diskonterede driftsudgifter + diskonteret restværdi

Trin 2. Find "beslutningsbeløbet" (DA), dvs. "det beløb, som medfinansieringssatsen for den prioriterede opgave finder anvendelse på" (jf. artikel 41, stk. 2):

$$DA = EC * R$$

hvor

EC er støtteberettigede udgifter (eligible cost).

Trin 3. Find den (maksimale) EU-støtte (EU grant):

$$EU \text{ grant} = DA * \text{Max CRpa}$$

hvor

Max CRpa er den maksimale medfinansieringssats for prioriteten (maximum co-funding rate fixed for the priority axis) i Kommissionens beslutning om vedtagelse af det operationelle program, jf. artikel 53, stk. 6.

4. SÆRLIGE SPØRGSMÅL

4.1 Normalt forventet rentabilitet

Rentabilitet er udtryk for, hvor stor fortjenesten er i forhold til det investerede beløb. Den enkleste måde at vurdere rentabilitet på er at måle investeringens interne afkastningsgrad, nemlig den diskonteringsgrad, hvorved projektets tilbagediskonterede udgifter og indtægter giver nul. Med andre ord er den interne afkastningsgrad den diskonteringsgrad, hvorved en strøm af udgifter og indtægter har en nettonutidsværdi på nul.

Den rentabilitet, der normalt forventes af en investering, er af en sådan størrelsesorden, at den skaber en indkomst, der er stor nok til at dække de alternative omkostninger ved projektets input (det bedste alternative afkast, som kunne opnås ved investorens arbejde, forvaltning og egenkapital).

Den forventede rentabilitet kan være yderst afhængig af risikoen ved projektet. Risiko beror ligeledes på en lang række faktorer, som f.eks.: de socioøkonomiske forhold i det land/den region, hvor projektet gennemføres, vanskeligheder ved at gennemføre projektet, dets økonomiske levetid, risiko for vekseltab og frem for alt den risiko, der er forbundet med den planlagte indtægt. Disse faktorer skal der tages højde for i følsomheds- og risikoanalysen.

Støtten fra fondene sammensættes således, at den normale forventede rentabilitet tages behørigt i betragtning, og man undgår overfinansiering, jf. artikel 55. Dette aspekt er navnlig relevant, når en privat partner er involveret i projektet. I så fald skal støtten fra fondene fastsættes på den forsigtige side, så den private investor ikke får en uretmæssig fortjeneste.

NORMALT FORVENTET RENTABILITET			
Finansierings-	Hovedsageligt lån (+ lav støtte)	Lån + støtte	Offentlig støtte

ordning			
Forventet rentabilitet*			
Middel/høj	<ul style="list-style-type: none"> – Lufthavne – Energi – Turisme – Telecom/ikt – Industrikvarterer og -parker – Produktive investeringer 		
Middel		<ul style="list-style-type: none"> – Affald – Havne 	
Middel/lav		<ul style="list-style-type: none"> – Vejafgifter – Offentlig transport – Vandforsyning og rensningsanlæg 	
Lav			<ul style="list-style-type: none"> – Jernbaner – Sundhedssektoren – Uddannelse – Forskning, innovation og teknologi-overførsel
Ingen			<ul style="list-style-type: none"> – Veje uden afgift – Forebyggelse af oversvømmelse

* Kilde: GD Regio

Det bør bemærkes, at tabellen bygger på *investeringens* finansielle rentabilitetsats (FRR/C), som kan variere betydeligt landet over og ikke nødvendigvis afspejler den rentabilitet, investorerne forventer. Dette bør undersøges i hvert enkelt tilfælde af projektlederen, især når der er en privat investor involveret, ved at beregne *kapitalens* relevante finansielle rentabilitetsats (FRR/K).

4.2 Princippet om at forureneren betaler

Princippet om, at forureneren betaler, er et af principperne i Fællesskabets politik på miljøområdet, jf. artikel 174 i EF-traktaten, og det gælder over hele det europæiske område. Der findes særlige fællesskabsbestemmelser for affald. Ifølge Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/12/EC om affald skal omkostningerne ved bortskaffelsen af affaldet afholdes af den indehaver, der overlader affald til en indsamler eller til en virksomhed, og/eller af de tidligere indehavere eller producenter af det produkt, hvorfra affaldet hidrører, i henhold til princippet om, at forureneren betaler, jf. artikel 15.

Det fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, at "medlemsstaterne tager hensyn til princippet om, at alle omkostninger i forbindelse med forsyningspligtigheder, herunder miljømæssige og ressourcerelaterede omkostninger, skal dækkes, under hensyn til den økonomiske analyse, der foretages i henhold til bilag III, og navnlig i overensstemmelse med princippet om, at forureneren betaler", jf. artikel 9.

Kommissionen har til hensigt at støtte afgiftssystemer, hvor de miljømæssige omkostninger ved forurening og forebyggende foranstaltninger afholdes af dem, der er årsag til forureningen. Disse afgiftssystemer bør stå i forhold til de sociale marginale produktionsomkostninger, herunder miljøomkostninger og omkostninger forbundet med ressourceknapheden, for så vidt angår vand, eller udformes således, at det har indvirkning på valget af driftsvilkår. For så vidt angår transportinfrastruktur, skal afgiften ikke kun dække omkostningerne ved den pågældende infrastruktur, men også eksterne omkostninger, som omfatter omkostningerne ved ulykker, luftforurening, støj og trafikale overbelastning.

Det bør bemærkes, at finansieringskløftmetoden har en demotiverende effekt på anvendelsen af princippet om, at forureneren betaler, da højere takster alt andet lige fører til lavere bidrag fra fondene. Forvaltningsmyndigheder bør imidlertid huske på, at et passende afgiftssystem er værdifuldt ikke kun ud fra et økonomisk synspunkt, men også ønskværdigt for operationers finansielle bæredygtighed i det lange løb (se også afsnit 4.3 om prismæssig overkommelighed).

4.3 Rimelighedsbetragtninger (prismæssig overkommelighed)

I artikel 55 skal "rimelighedsbetragtninger i tilknytning til den pågældende medlemsstats relative velstand" forstås som en henvisning til prismæssig overkommelighed. Artikel 55 henviser indirekte til mulige forskelle i fællesskabsstøtten (gennem fastsættelse af de støtteberettigede udgifter) alt efter det/den pågældende lands/regions relative velstand, det vil sige brugernes mulighed for at betale. For et givet projekt betyder det, at jo lavere takster, jo højere EU-støtte, *alt andet lige*. Under forudsætning af, at taksterne er fastsat under hensyntagen til regionale (nationale) indkomstniveauer, gælder det, at jo lavere den regionale (nationale) indkomst er, jo højere er bidraget fra fondene.

For at øge effektiv allokering ønsker Kommissionen at tilskynde til udvikling af afgiftssystemer, der afspejler de sociale marginale produktionsomkostninger. I forbindelse med en vurdering af taksternes rimelighed kan medlemsstaterne ønske at holde afgiftsniveauet kunstigt nede for at undgå at pålægge brugerne en uforholdsmæssig stor finansieringsbyrde og dermed sikre, at tjenesteydelsen eller varen er prismæssigt overkommelig også for de dårligst stillede grupper.

Ideelt set skulle afgiftssystemet være baseret på det faktiske forbrug af ressourcer, og taksterne skulle mindst dække drifts- og vedligeholdelsesomkostninger og en væsentlig del af afskrivningerne. Det bør tilstræbes at indføre passende takster, så projektets indtjening maksimeres før offentlige tilskud, samtidig med at der anlægges rimelighedsbetragtninger. Eksempelvis er en almindeligt accepteret overkommelig sats for vandforsyning og kloakering 4 %.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at oplyse om overkommelige satser (for middel- og/eller lavindkomstgrupper) i deres vejledninger, der kan bruges som benchmark for de projekter, der foreslås samfinansieret.

Forvaltningsmyndigheder bør være opmærksomme på den mulige afvejning mellem på den ene side operationernes langsigtede finansielle bæredygtighed og på den anden side niveauet for de takster, som brugerne skal betale for en vare eller en tjenesteydelse under hensyntagen til kriterier om prismæssig overkommelighed.

I bilag II angives en række sektorbenchmarks for forsyningstjenester, for så vidt angår prismæssig overkommelighed, for de central- og østeuropæiske samhørighedslande.

4.4 Offentligt-privat partnerskab (OPP)

Offentlige-private partnerskabsarrangementer (OPP) findes i mange former og er et koncept i stadig udvikling, som må tilpasses det enkelte projekts og projektpartnerens individuelle behov og egenart. OPP kan være en velegnet metode til at finansiere investeringer, hvis der er et godt grundlag for at inddrage den private sektor med det formål at tilføre yderligere kapital og yde mere effektiv service. Opmærksomheden henledes i så fald navnlig på OPP's juridiske form, da denne har en vis indvirkning på, hvilke udgifter der er støtteberettigede og kan samfinansieres.

OPP-arrangementer forekommer navnlig at være attraktive for de nye medlemsstater i betragtning af det meget store finansieringsbehov, manglende finansielle midler, behovet for effektiv offentlig service, den voksende markedsstabilitet og tendenser, der skaber et gunstigt miljø for private investeringer.

I forbindelse med CBA'en skal man have følgende aspekter in mente, når man foretager den finansielle analyse:

- Den **finansielle diskonteringsrate kan hæves**, så den afspejler højere alternative kapitalomkostninger for den private investor. Det er op til projektlederen at godtgøre dette i hvert enkelt tilfælde ved om muligt at dokumentere den private investors tidligere afkast i forbindelse med lignende projekter.
- I forbindelse med flere slags OPP-ordninger (f.eks. BOT, DBFO) er ejeren af infrastrukturen (typisk den offentlige partner) ikke den samme som operatøren (den private partner). Den finansielle analyse foretages normalt ud fra infrastrukturejerens synspunkt. I sådanne tilfælde bør **en konsolideret analyse (ejer og operatør) ligge til grund for fastlæggelsen af finansieringskløften.**

Ifølge artikel 55, stk. 1, er den indtægt, der skal tages i betragtning i forbindelse med beregningen af de støtteberettigede udgifter og dernæst projektets finansieringskløft, den, som brugerne betaler direkte gennem afgifter.

Brugerne betaler f.eks. ved en "skyggeafgiftsmodel" ingen afgifter. I stedet betaler det offentlige organ (ejeren) "afgifter" til den private partner (operatøren) for en given koncessionsperiode. Hvis man anvender en konsolideret finansiell analyse til fastsættelse af finansieringskløften, sikrer man sig, at "afgifterne" ikke regnes med i dette tilfælde, jf. artikel 55, stk. 1. Operatørens indtægt svarer nemlig til ejerens omkostninger, så de to i den konsoliderede analyse udligner hinanden og ikke påvirker projektets nettoppenstrømme.

5. AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

Det er medlemsstaternes ansvar at gennemføre bestemmelserne i forordningerne om cost-benefit-analyser og indtægtsskabende projekter. For så vidt angår store projekter under EFRU og Samhørighedsfonden, træffer Kommissionen beslutning, og heri fastlægges bidraget fra fondene i lyset af oplysningerne i ansøgningen og evt. yderligere vurderinger.

For at sikre konsekvens inden for den enkelte medlemsstat foreslås det, at alle medlemsstater udarbejder deres egne vejledende rammebestemmelser, hvori der tages hensyn til særlige fremgangsmåder i institutionerne, navnlig inden for transport- og miljøsektoren. Kommissionen vil fortsat bistå medlemsstaterne inden for rammerne af Jaspers for at sikre, at EU's retningslinjer følges nationalt.

Denne tilgang vil medføre væsentlige fordele i form af forenkling både for Kommissionen og medlemsstaterne og dermed bidrage til at gøre beslutningsprocedurene for store projekter hurtigere. Den får også en vigtig kapacitetsopbyggende effekt med henblik på programmeringsperioden 2007-2013.

6. GLOSSAR

Diskontering:	den proces, hvorved fremtidige omkostninger og gevinster omregnes til en nutidsværdi ved hjælp af en diskonteringsssats
Diskonteringsssats	den sats, hvorved fremtidige værdier diskonteres til en nutidsværdi
Intern afkastningsgrad:	den diskonteringsssats, hvorved en strøm af omkostninger og gevinster har en nettonutidsværdi på nul. Den interne afkastningsgrad sammenlignes med et benchmark for at evaluere resultaterne af det foreslåede projekt
Investeringsomkostninger:	kapitalomkostninger i forbindelse med gennemførelsen af projektet
Driftsudgifter:	omkostninger i forbindelse med driften af en investering, inkl. løbende udgifter og ekstraordinær vedligeholdelse, men ekskl. afskrivning eller kapitalomkostninger
Nettonutidsværdi:	den sum, man når frem til, når de forventede omkostninger ved investeringen trækkes fra den diskonterede værdi af de forventede gevinster
Projekt:	en operation, som omfatter en række arbejder, aktiviteter eller tjenesteydelser, der i sig selv tager sigte på udførelse af en uopdelelig opgave af præcis økonomisk eller teknisk art, som har tydeligt fastlagte mål
Referenceperiode:	det antal år, som der er lavet prognoser for i cost-benefit-analysen
Restværdi:	nettonutidsværdien af aktiver i det sidste år af den referenceperiode, der er valgt til evalueringsanalysen
Indtægtsskabende projekter:	enhver operation, som omfatter investering i infrastruktur, hvis anvendelse indebærer afgifter, der betales direkte af brugerne, eller enhver operation, der omfatter salg eller leje af jord eller bygninger eller nogen anden levering af tjenesteydelser mod betaling
Indtægter:	den indkomst, der forventes i forbindelse med en investering gennem betaling eller afgifter

7. HENVISNINGER

Commissariat général du Plan, *Révision du taux d'actualisation des investissements publics*, 2005.

<http://www.plan.gouv.fr/intranet/upload/actualite/Rapport%20Lebegue%20Taux%20actualisation%2024-01-05.pdf>

European Commission, DG Regional Policy, *Guide to cost-benefit analysis of investment projects*, 2002.

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/guides/cost/guide02_en.pdf

European Commission, DG Regional Policy, *Guidelines for Successful Public–Private Partnerships*, 2003.

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/guides/ppp_en.pdf

European Commission, *HEATCO - A harmonised approach to assessing costs for transport projects at the European level*, project funded under the 6th Framework Programme, coordinated by the University of Stuttgart, 2006.

<http://heatco.ier.uni-stuttgart.de/>

European Investment Bank and European Commission, *RAILPAG – Railway Project Appraisal Guidelines*, 2005.

<http://www.railpag.com>

Fankhauser S. and Tepic S., *Can poor consumers pay for energy and water? An affordability analysis for transition countries*, EBRD Working Paper n. 92, 2005.

<http://www.ebrd.com/pubs/econo/wp0092.pdf>

HM Treasury, *Appraisal and evaluation in Central Government. The Green Book*, HMSO, London, 2003.

http://www.hm-treasury.gov.uk/economic_data_and_tools/greenbook/data_greenbook_index.cfm

Pearce D., Atkinson G. and Mourato S., *Cost Benefit Analysis and the Environment: Recent Developments*. OECD / Edward Elgar, Cheltenham, 2005.

BILAG I:

OFFENTLIGT-PRIVAT PARTNERSKAB (OPP)

OPP'er kan have en række fordele, hvis det kan påvises, at man opnår en merværdi sammenlignet med andre tilgange, hvis der findes en effektiv struktur for gennemførelsen, og hvis alle parterets målsætninger kan blive opfyldt inden for partnerskabet.

Kommissionen har indkredset fire hovedroller for den private sektor i OPP-ordninger:

- at tilføre yderligere kapital
- at tilføre alternative færdigheder inden for ledelse og gennemførelse
- at tilføre merværdi for forbrugeren og den brede offentlighed
- at bidrage til bedre afdækning af behov og en optimal anvendelse af ressourcer.

Man skal imidlertid tænke på, at OPP-ordninger også er komplekse at planlægge, gennemføre og lede. De er under ingen omstændigheder den eneste eller foretrukne mulighed.

The *Guidelines for Successful Public–Private Partnerships* (jf. følgende websted:

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/guides/ppp_en.pdf)

blev udarbejdet som et praktisk værktøj for OPP-brugere i den offentlige sektor, som havde mulighed for at planlægge en OPP-ordning, hvortil der ydes støtte. Heri fokuseres der på fire hovedpunkter:

- at sikre åben markedsadgang og loyal konkurrence
- at beskytte almenvellets interesse og maksimere merværdien
- at indkredse det optimale støtteniveau, så projektet kan gennemføres og er bæredygtigt, men man undgår uberettigede fortjenester i forbindelse med støtten
- at vurdere, hvilken slags OPP, der er mest effektiv i forbindelse med et givet projekt.

OPP-typer:

- **Traditionelle offentlige indkøb af tjenesteydelser** - omfatter servicekontrakter i forbindelse med veldefinerede opgaver, hvor aktiverne ejes og finansieringen foretages af det offentlige.
- **BOT-projekter** - det karakteristiske ved denne type OPP-arrangementer er, at aktiverne ejes af og ansvaret for finansieringen påhviler et offentligt organ, mens aktiverne har en privat operatør, som får et økonomisk udbytte af driften og (direkte eller indirekte) afgifter fra brugerne.
- **Koncessionsaftaler** - den offentlige sektor overdrager driften til en privat, men finansieringsansvaret er delt, og den private koncessionshaver bidrager på lige fod. Aktiverne forbliver (i sidste instans) den offentlige sektors ejendom.

BILAG II:

RIMELIGHEDSBETRAGTNINGER (PRISMÆSSIG OVERKOMMELIGHED)

I nedenstående tabeller angives satser for prismæssig overkommelighed for de central- og østeuropæiske samhørighedslande. Der er både angivet satser for prismæssig overkommelighed for en gennemsnitshusstand og en husstand i nederste decil. Det bør bemærkes, at disse indikatorer afspejler den *aktuelle* udgift til visse forsyningstjenester, men ikke nødvendigvis det højest *mulige* takstniveau, husstandene har råd til. Tabellerne anføres som eksempel.

Tabel 1 - Aktuel prismæssig overkommelighed for forsyningstjenester, gennemsnitshusstand (i % af den samlede husstandsudgift)

	Elektricitet	Opvarmning	Vand
Tjekkiet	4,2	3,4	1,2
Estland	3,2	5,4	1,0
Ungarn	5,3	1,9	4,1
Letland	2,2	3,2	0,8
Litauen	2,8	3,7	1,1
Polen	4,5	2,7	2,0
Slovakiet	3,5	7,9	1,3
Slovenien	4,5	1,2	1,3
<i>Gennemsnitsudgifter</i>	<i>3,8</i>	<i>3,7</i>	<i>1,6</i>

Kilde: EBRD

Tabel 2 - Aktuel prismæssig overkommelighed for forsyningstjenester, nederste decil (i % af den samlede husstandsudgift)

	Elektricitet	Opvarmning	Vand
Tjekkiet	5,5	3,3	1,5
Estland	8,2	15,4	2,4
Ungarn	6,3	1,3	4,0
Letland	2,2	2,8	0,9
Litauen	3,1	0,7	0,7
Polen	5,7	1,2	1,8
Slovakiet	11,4	18,6	4,3
Slovenien	9,4	1,9	2,6
<i>Gennemsnitsudgifter</i>	<i>6,5</i>	<i>5,7</i>	<i>2,3</i>

Kilde: EBRD

BILAG III:

FASTSÆTTELSE AF EU-STØTTEN: ET NUMERISK EKSEMPEL

Lad os antage, at der ansøges om støtte fra fondene til et stort projekt under en prioritet, hvortil medfinansieringsraten (CRpa) er 75 %. Der anvendes en diskonteringsrate på 5 % i faste priser til den finansielle analyse. Projektet har følgende pengestrømsprofil:

Mio. EUR - 2007 - faste priser

År	Investerings- omkost- ninger	Drifts- omkost- ninger	Indtægter	Restværd i	Nettopengestrø m
2007	25	-	-	-	- 25
2008	25	-	-	-	- 25
2009	25	-	-	-	- 25
2010	25	-	-	-	- 25
2011	-	2	4	-	2
2012	-	2	4	-	2
2013	-	2	4	-	2
2014	-	2	4	-	2
2015	-	2	4	-	2
2016	-	2	4	-	2
2017	-	2	4	-	2
2018	-	2	4	-	2
2019	-	2	4	-	2
2020	-	2	4	-	2
2021	-	2	4	-	2
2022	-	2	4	-	2
2023	-	2	4	-	2
2024	-	2	4	-	2
2025	-	2	4	-	2
2026	-	2	4	5	7
I alt	100	32	64	5	
I alt (diskonteret)	89	18	36	2	-68,93

	Diskonterede værdier	Udiskonterede værdier
Samlede investeringsomkostninger		100
heraf f.eks. støtteberettigede udgifter (EC)		80
Diskonterede investeringsomkostninger (DIC)	89	
Diskonteret nettoindtægt (DNR) = 36+2-18	20	

Trin 1) Find finansieringskløftsatsen (R):

Først skal de "støtteberettigede udgifter" (EE) fastsættes, jf. artikel 55, stk. 2:

$$EE = DIC - DNR$$

$$EE = 89 - 20 = 69$$

Så finder man finansieringskløftsatsen som:

$$R = EE/DIC$$

$$R = 69/89 = 78\%$$

Trin 2) Find "beslutningsbeløb" (DA), dvs. "det beløb, som medfinansieringssatsen for den prioriterede opgave finder anvendelse på" (jf. artikel 41, stk. 2):

$$DA = EC * R$$

hvor

EC er støtteberettigede udgifter (eligible cost)

$$DA = 80 * 78\% = 62$$

Trin 3) Find den (maksimale) EU-støtte (EU grant):

$$EU \text{ grant} = DA * CR_{pa}$$

hvor

CR_{pa} er den maksimumsmedfinansieringssats, der er fastsat for prioriteten i Kommissionens beslutning om vedtagelse af det operationelle program (artikel 53, stk. 6)

$$EU \text{ grant} = 62 * 75\% = 47$$